

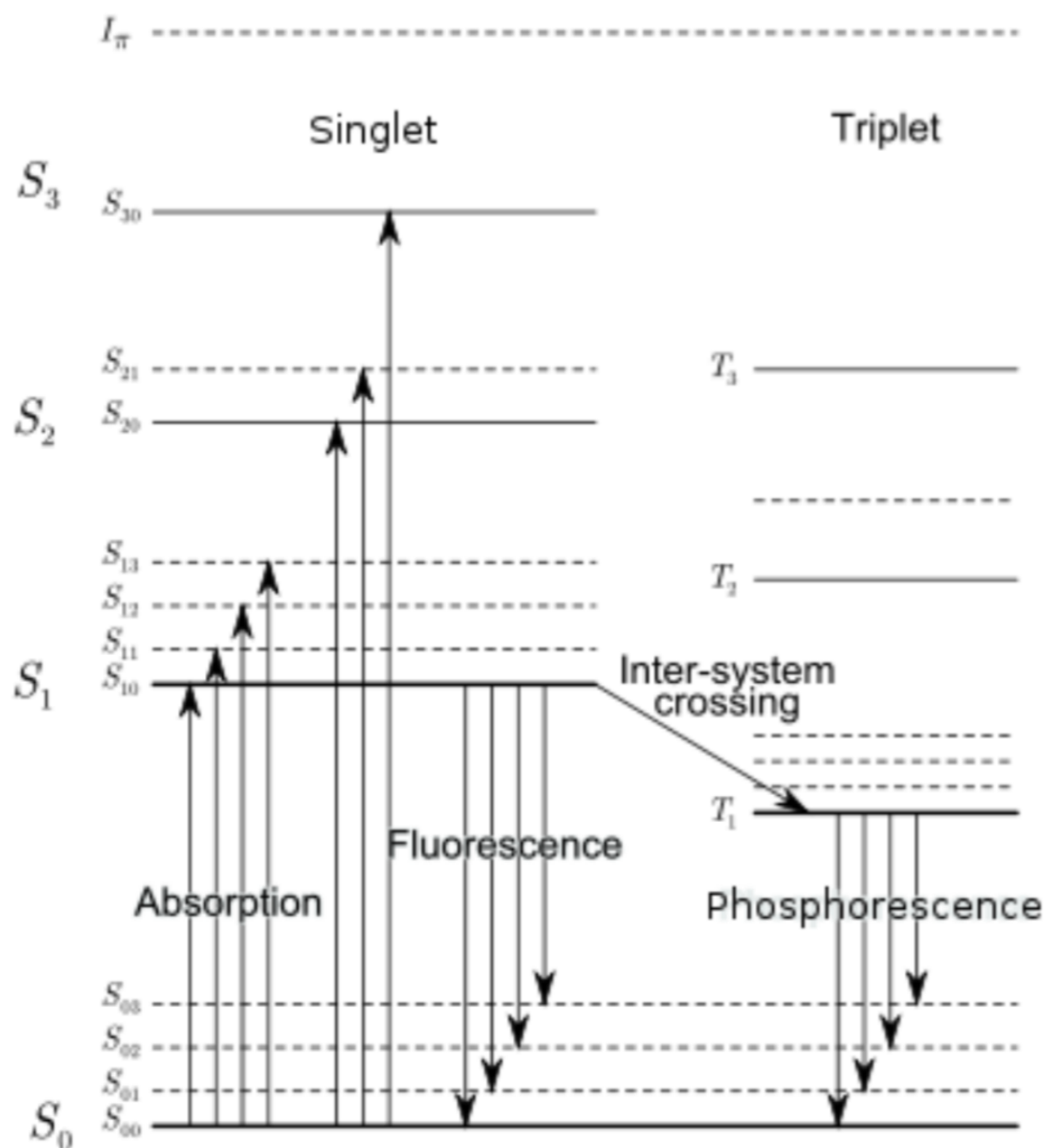
Měření světelné výtěžnosti scintilátorů na bázi ZnO

Michal Kocan

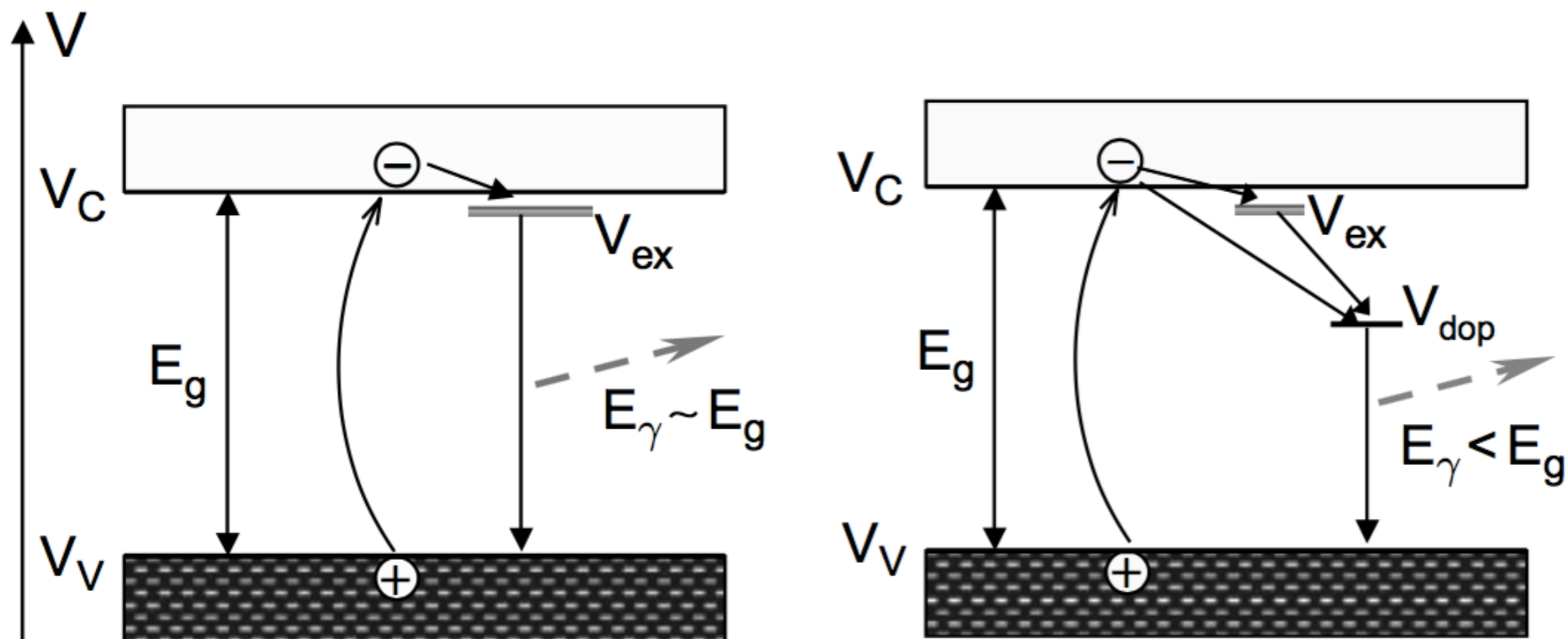
Organické vs Anorganické scintilátory

- liší se způsobem vzniku scintilačního světla -> jiné charakteristické vlastnosti
- Anorganické: větší světelný výtěžek, lepší lineárnost, vhodné k měření záření gama
- Organické: rychlejší odezva, vhodné k měření záření α , β , či neutronů

Organický scintilátor

Anorganický scintilátor

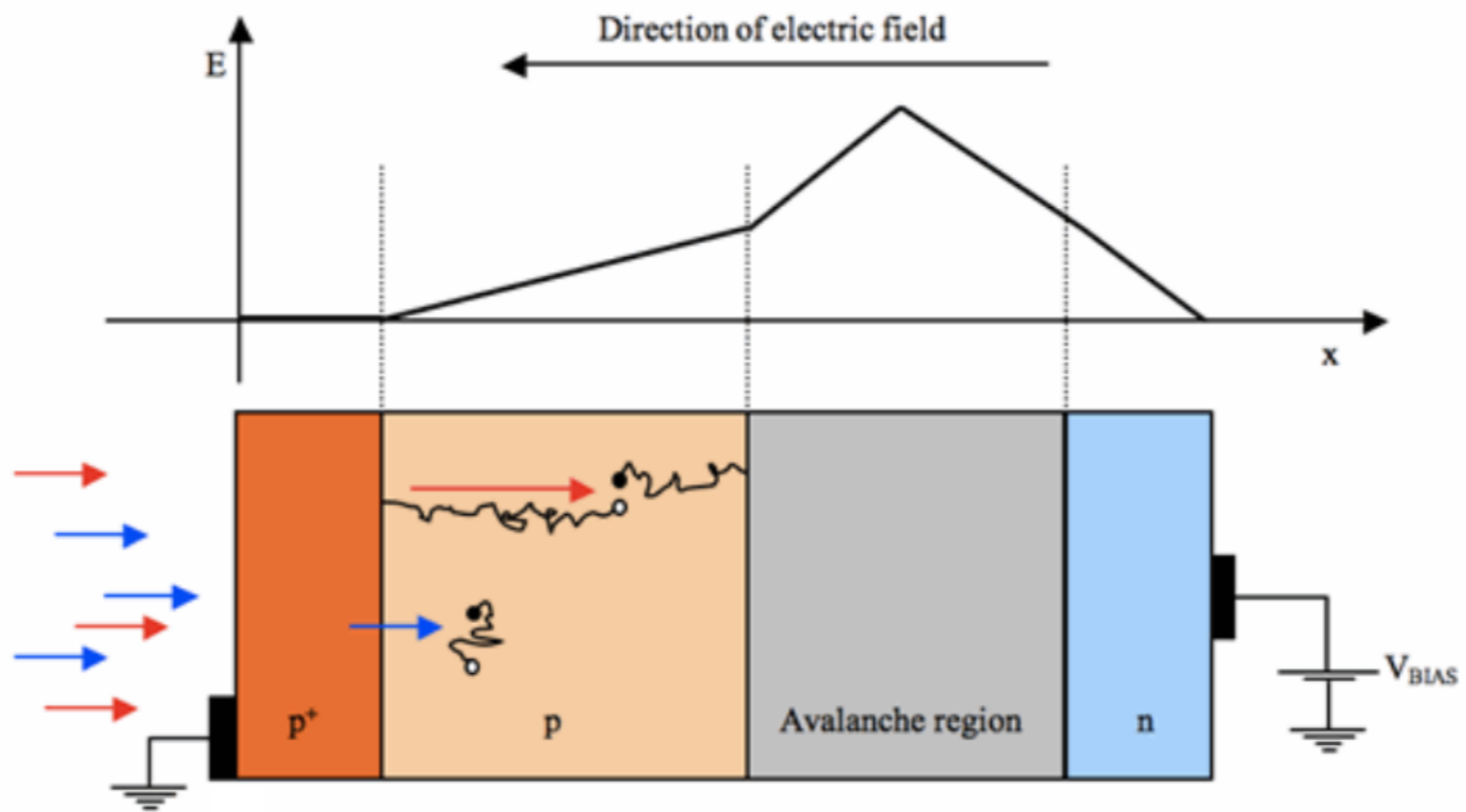
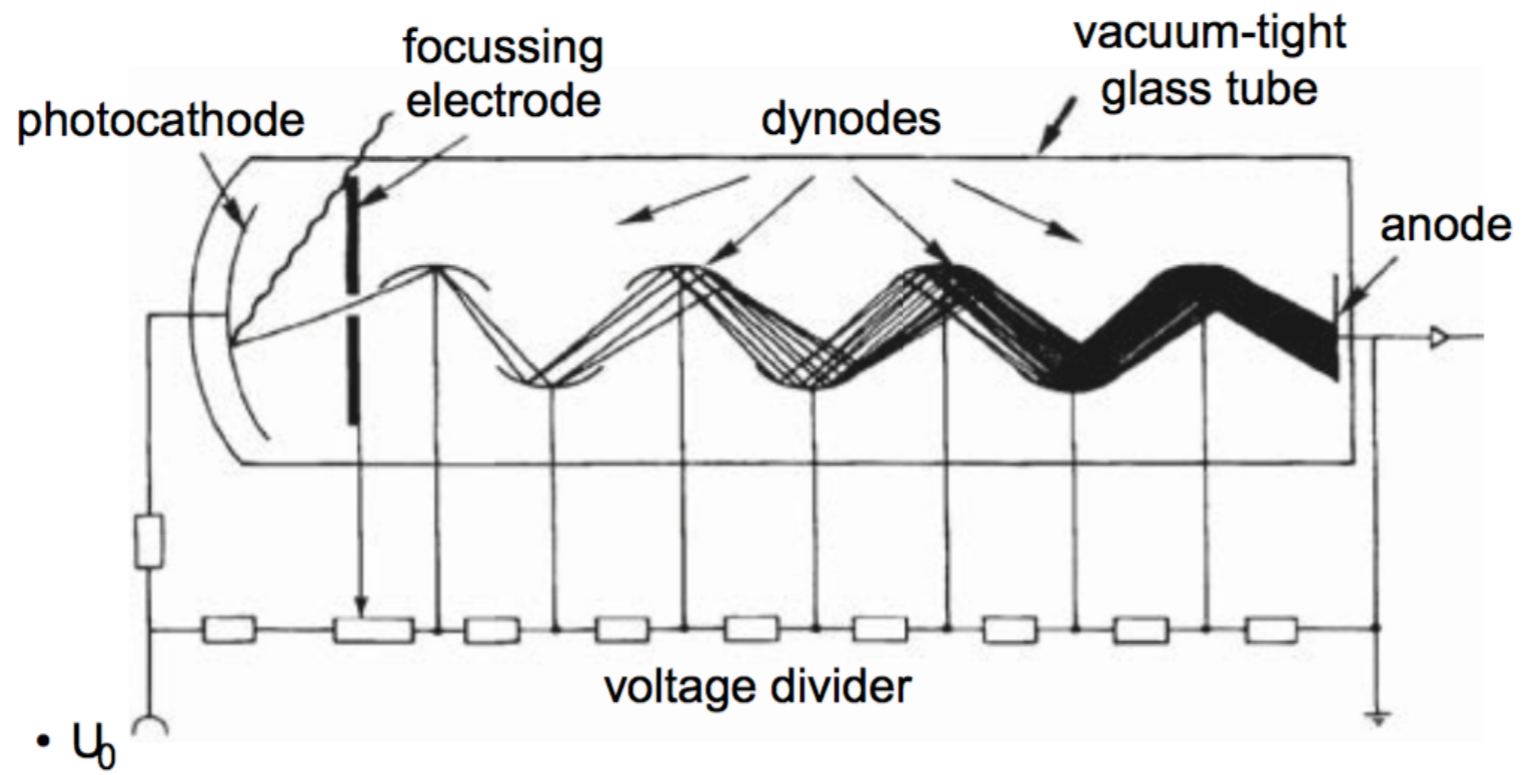

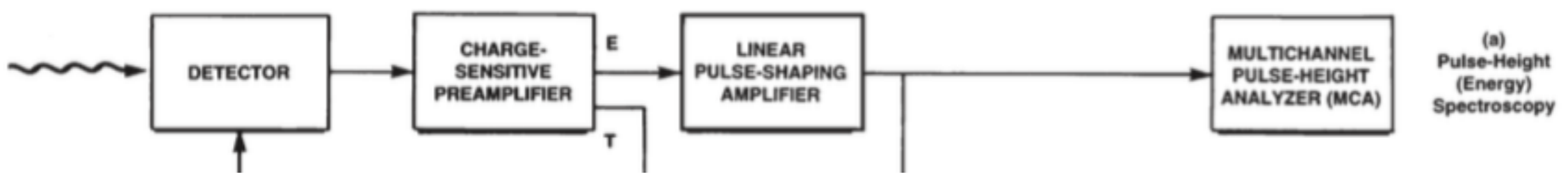
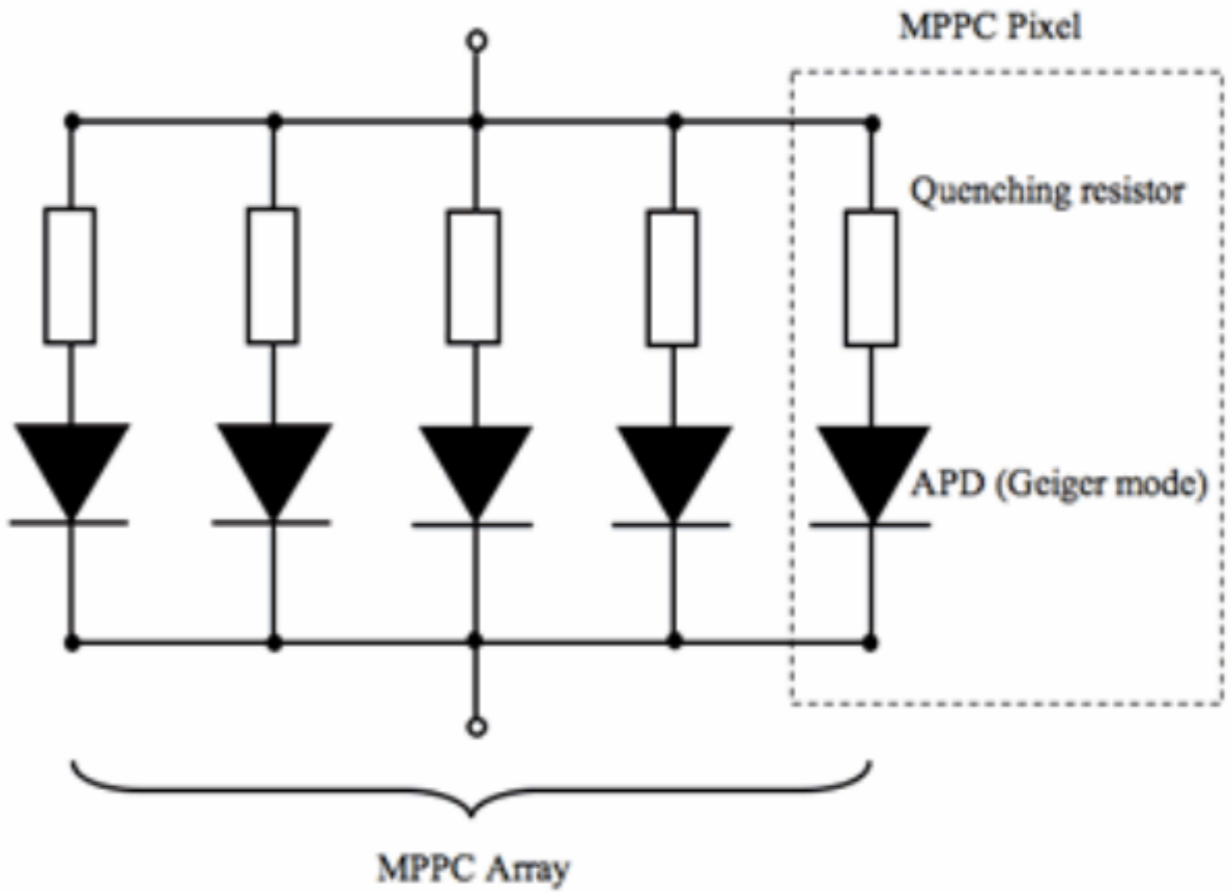
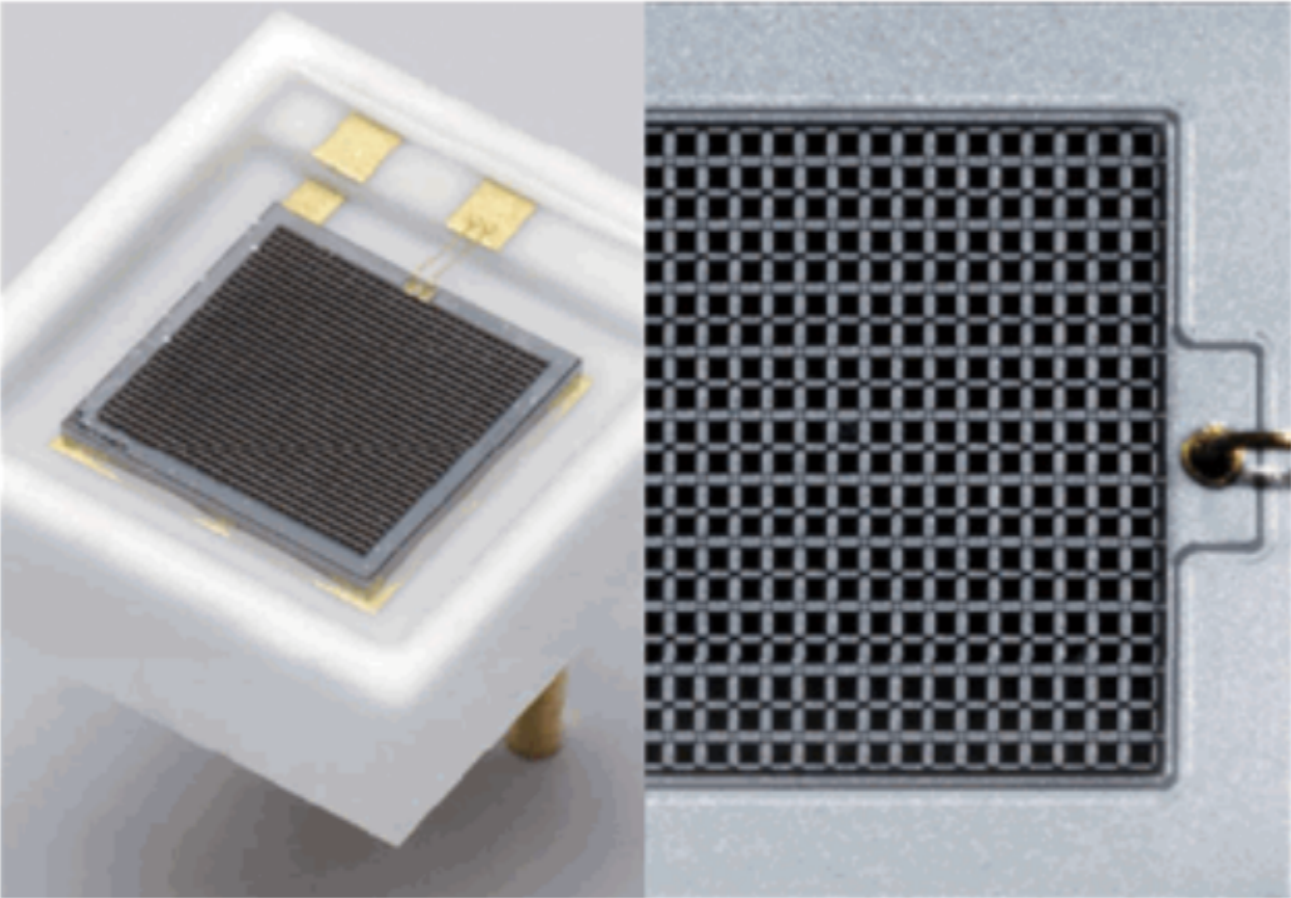
Výhody ZnO scintilátorů

- anorganické scintilátory
- vhodná vyzařovací vlnová délka světla 390 nm
- v závislosti na přidané látce, doba dosvitu: ns až μ s
- kolik fotonů?

Detektory

- k detekci i malého počtu fotonů
- fotonásobič, fotodiody a křemíkový fotonásobič
- zesílení signálu až 10^8

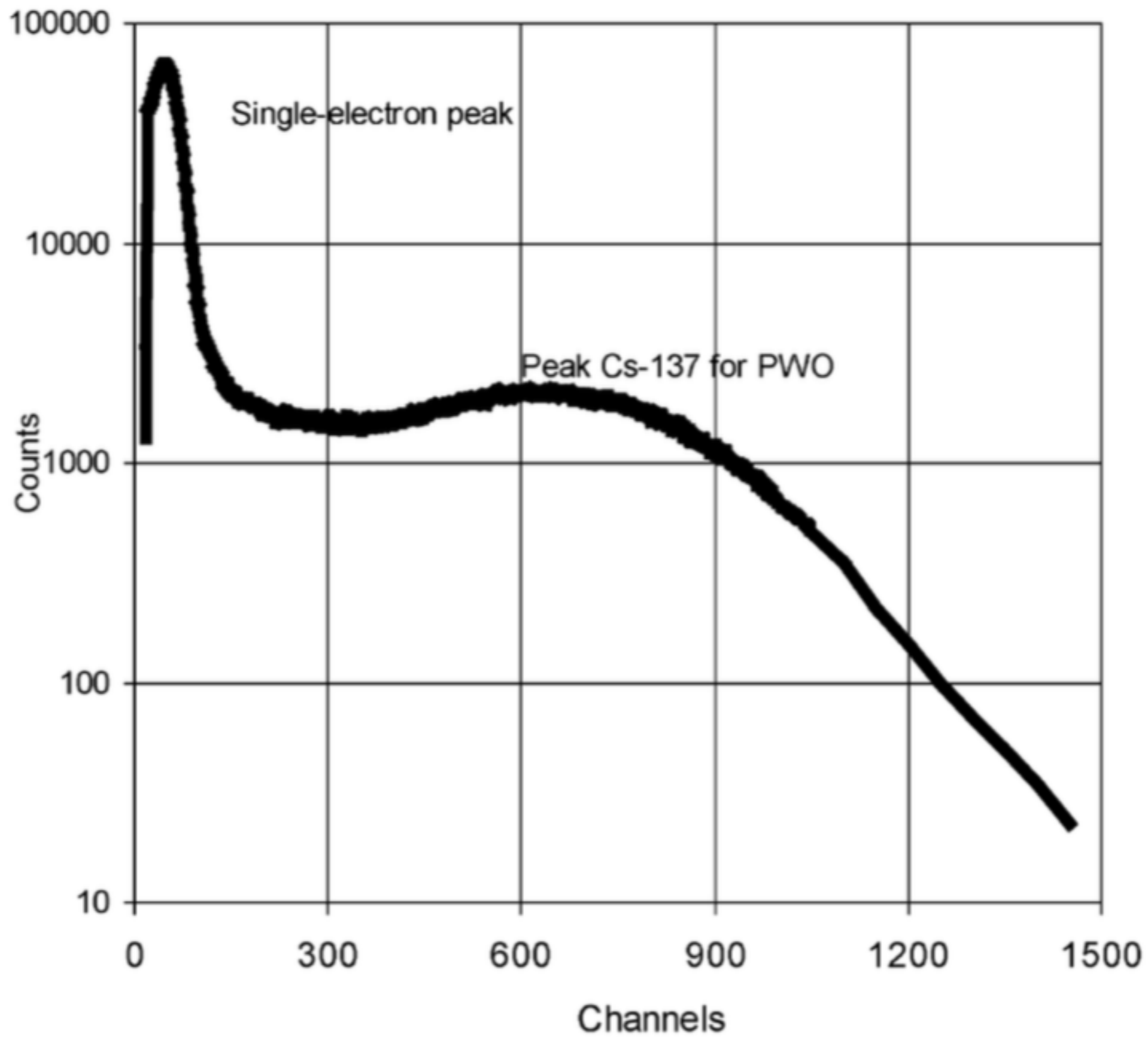

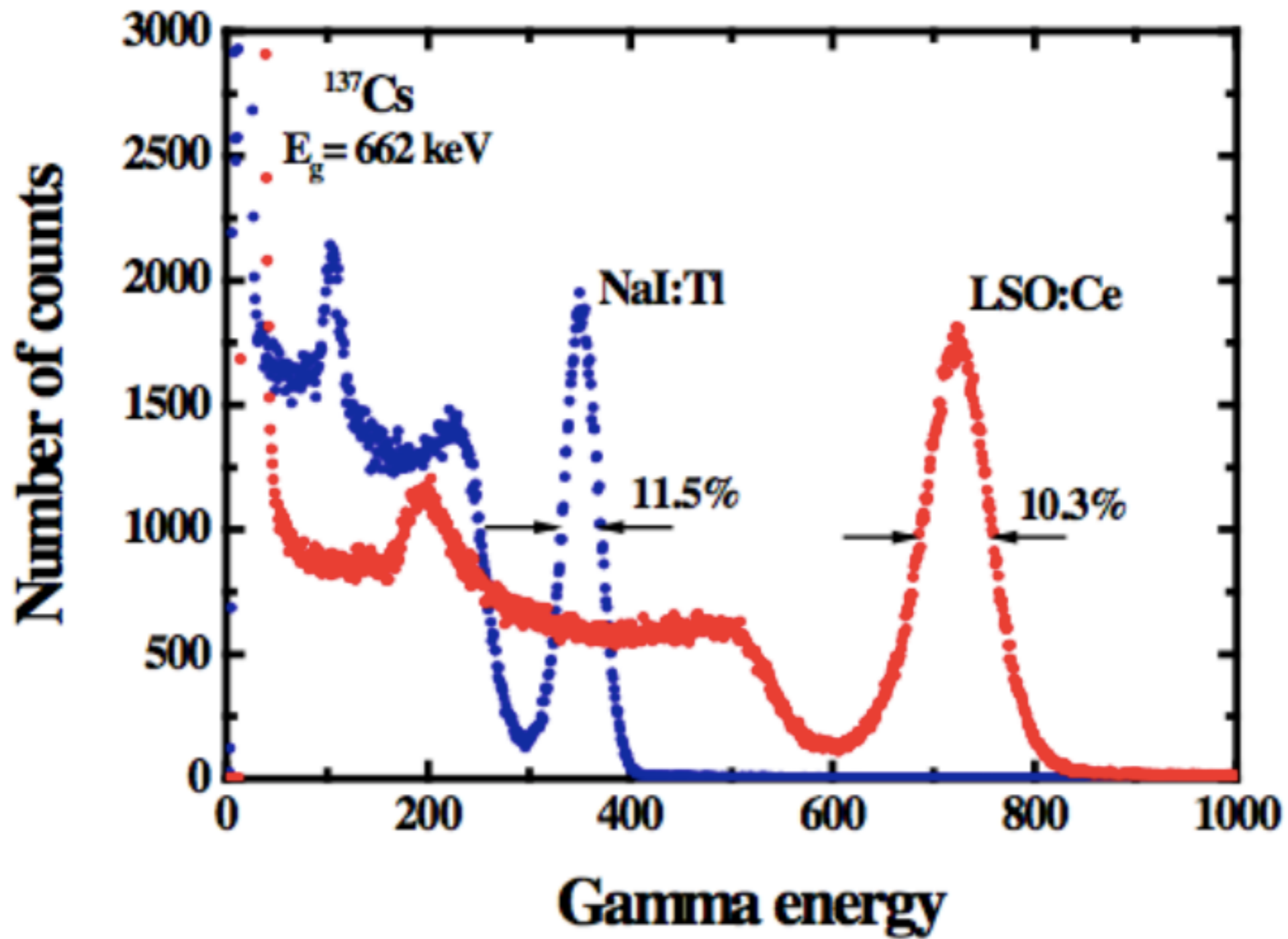

Metody měření

- “single-electron” metoda (pro fotonásobiče, i křemíkové)
  - porovnání píku úplného pohlcení a single-electron píku
- porovnání signálu z přímého pohlcení paprsku X o známé energii a signálu ze scintilátoru (fotodiody)

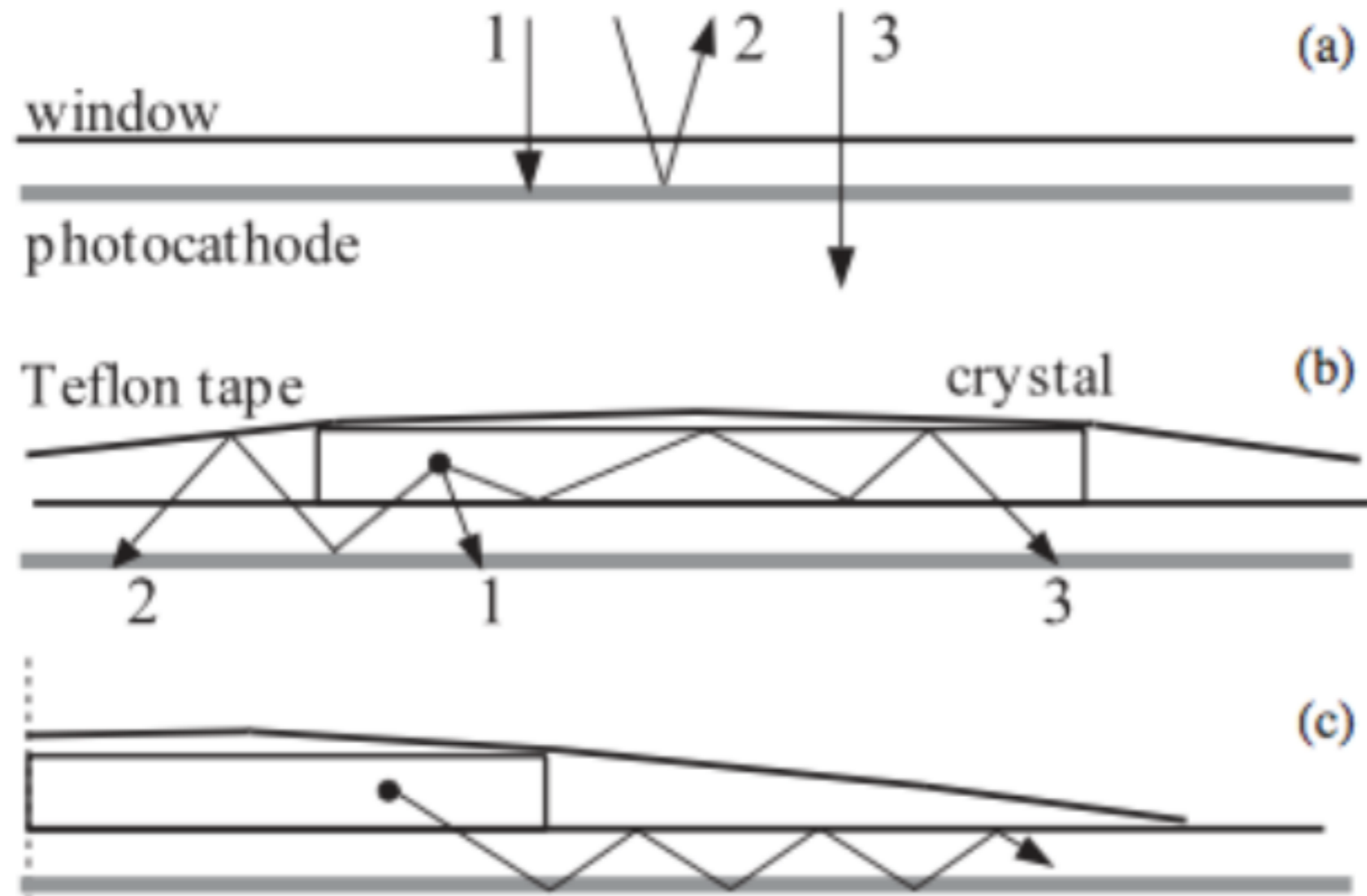
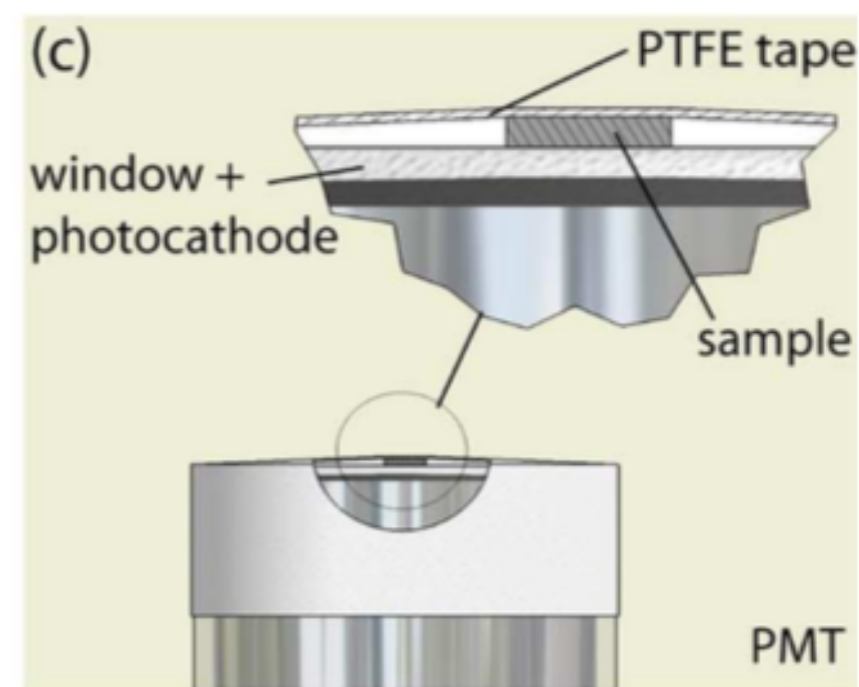
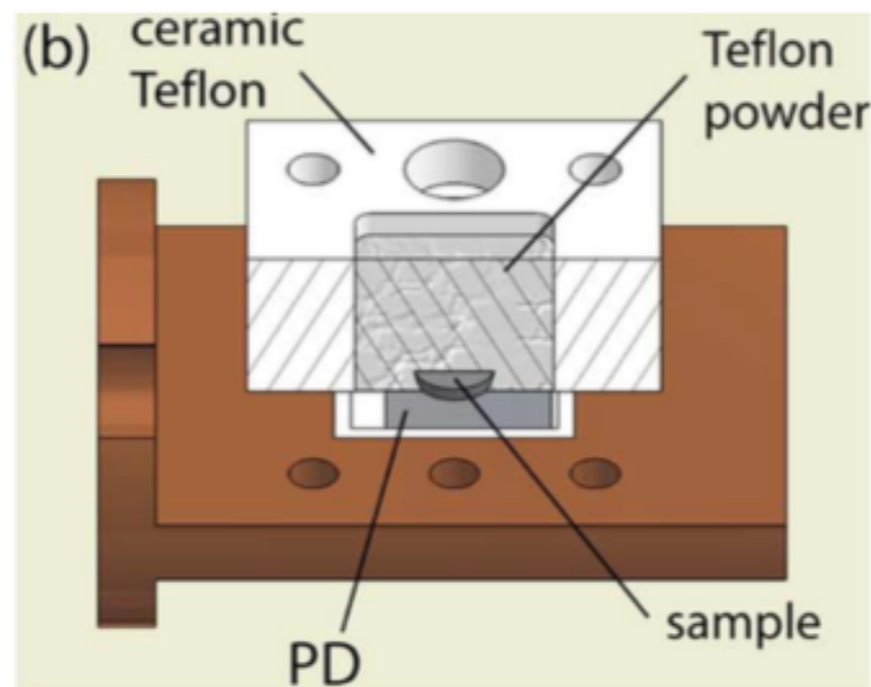
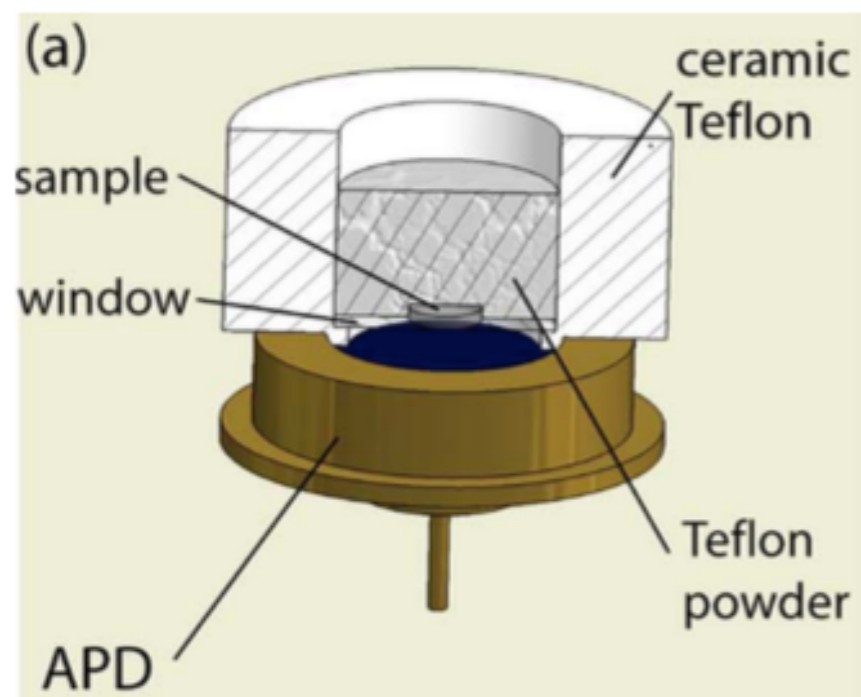

Fig. 1. (a) The incident (1), reflected (2) and transmitted light (3) at a photocathode. (b) Direct absorbed (1), back reflected (2) and trapped (3) scintillation light. (c) Multiple internal reflected light in window/photocathode substrate. (refraction is left out of consideration).

- Použití reflektoru dá fotonům víc možností být absorbován -> zavedení efektivní kvantové efektivity

$$QE_n = \frac{QE}{1 - R_s T_s(x) R_{PMT}}$$

R_s - reflektivita obalu, $T_s(x)$ -samoabsorbce,
 R_{PMT} -reflektivita fotonásobiče

- změřen pouze počet foto-elektronů Y_{phe} nebo počet elektron-díra párů Y_{eh}
- absolutní světelný výtěžek Y_{ph}

$$Y_{ph} = \frac{Y_{phe/eh}}{R_s^* T_s^* Q E_n}$$

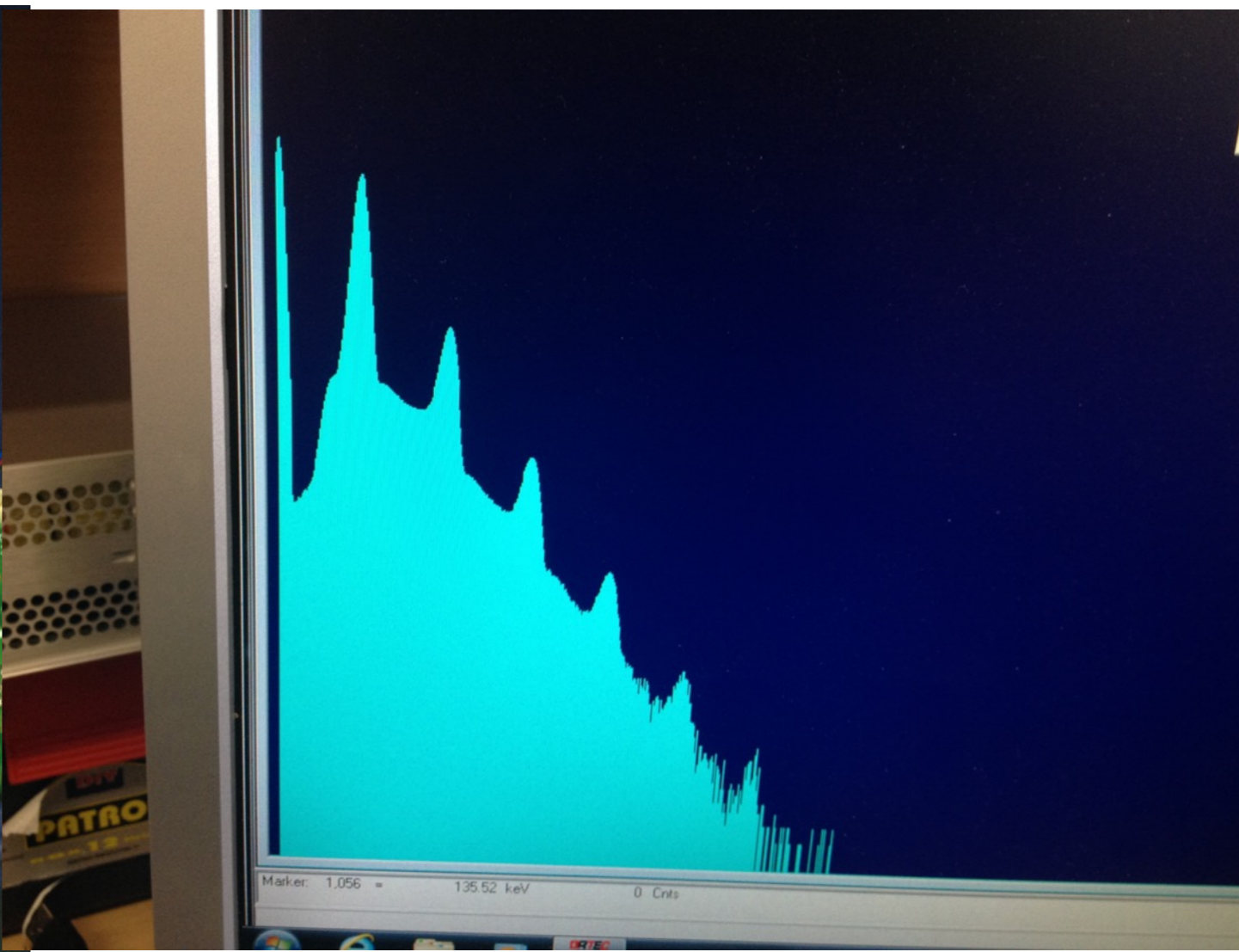
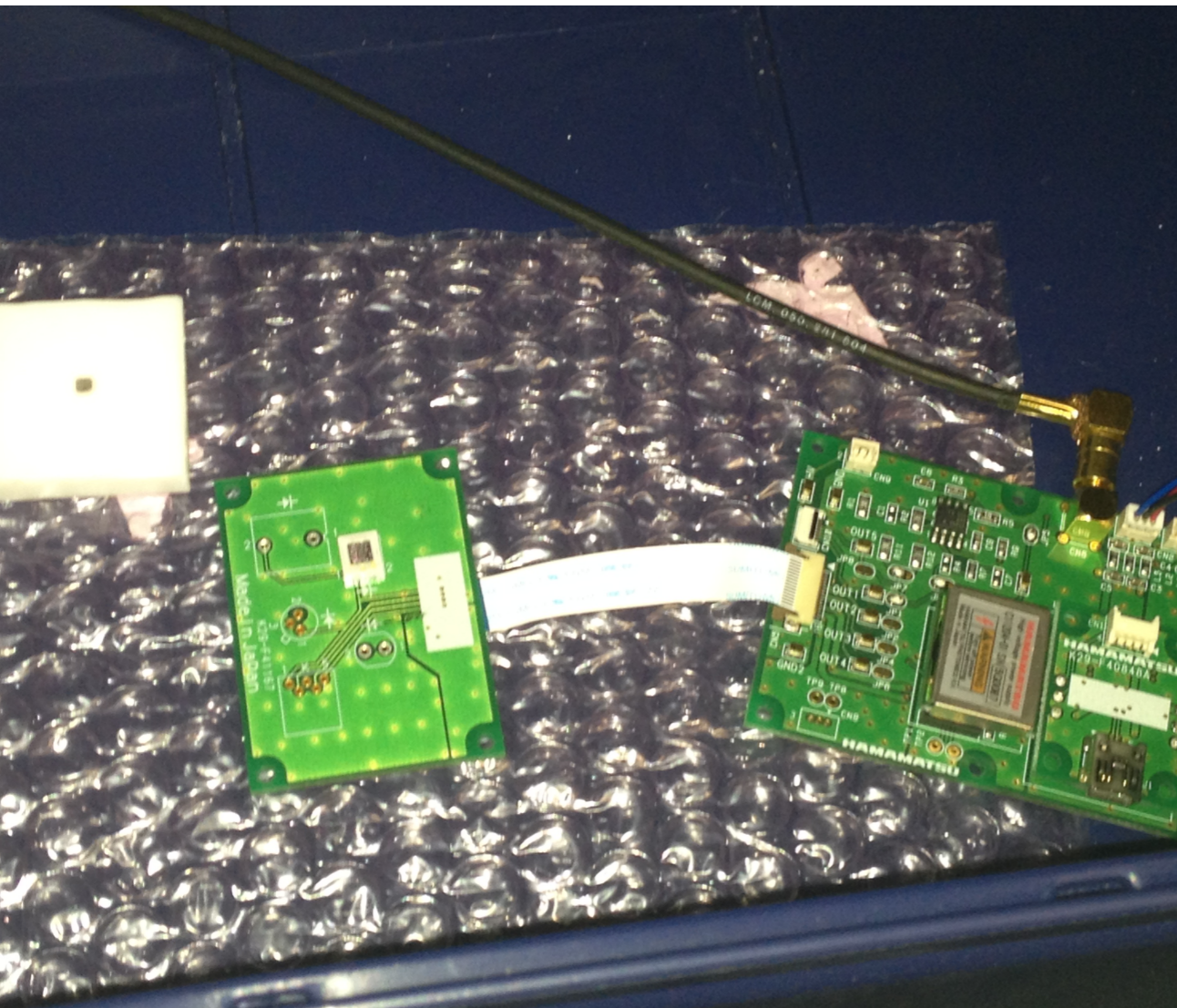
R_s^* - reflektivita obalu, $T_s^*(x)$ -samoabsorbce,
 QE_n -modifikovaná QE

- pro křemíkové fotonásobiče platí

$$N_{zapaleny} = N_{celkem} \cdot \left[1 - \exp \left(\frac{-N_{fotonu} \cdot PDE}{N_{celkem}} \right) \right]$$

$N_{zapaleny}$ - pocet změřených fotonů, N_{celkem} - počet pixelů,
 N_{fotonu} - celkový počet fotonů, PDE - efektivita detekce fotonu

Moje měření

Blízká budoucnost

- použití fotonásobiče (tento týden dorazil dělič napětí)
- zkusit nepoužívat zesilovač na vyčítací desce Hamamatsu
- testování s 5 ns pulzy

Děkuji za pozornost.